

Nro. 43.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indált Bétsből Penteken Junius 5-ik napján 1812-ik
esztendőben.

B é t s.

A' Cs. K. ármádiánál a' múlt Aprilis hólnap-
ban meghalálozták, a' mármás versben is említett
lovasság' Generálissán *Lotharingiai Jósef Her-*
tzegen kívül, *Speth*, *Sulkowszky*, és *Zehenter*
Feldmarschal-Lieutenantok, kik között a' két
utolsók penzió n voltak.

Generálmajor *Branovátzky* penzióra botsát-
tatott. Feldmarschallieutenantok *Frimont* és
Blanchi, Generálmajorok *Crenneville*, *Mayer*,
Lilienberg, Hertzeg *Lichtenstein Aldysius*, *Roth-*
kirch, és *Frehlich*, Gallitziába rendeltettek. Pen-
zió n volt Generalmajor *Debest*, és nyugoda-
lomban volt *Csanády* és *Mumb* Generálismajorok,

Brigadérosokká lettek, a' két első Magyar országban, az utolsó Cseh országban.

Császárné ő Felsége méltóztatott, mint a' fő nemesi aszszonyi Keresztes Rend oltalmazó aszszonya, a' múlt Májusban előfordult Keresztes feltalálás' innepén, számos fő születésű aszszony-ságokat a' nevezett Rendnek tagjai közzé felvenni, kiknek betses neveik e'képpen következnek: —

„Hertzeg *Auerspergné*, született *Lobkovitz Gabriella* Hertzeg *Kisaszszony*; Gr. *Trautmansdorfné*, sz. *Wagensperg* Gr. *kisaszszony*; *Bissingen Amalia* és *Kavriani* Gróf aszszonyok, Cs. K. Udvari aszszony-ságok; Gr. *Gumpenbergné*, sz. *Salm* Gr. *kisaszszony*; Gr. *Honenwartné*, sz. *Báró Erber* *Margaritha*; Gr. *Salm - Reiferscheidné*, sz. *MacKafri Kraumore* *Mária Josépha*; B. *Gudenusné* sz. B. *Schrottenberg* *Josepha*; Gr. *Lubienszkáné*, sz. Gr. *Potočka* *Paulina*; B. *Pracznsteinné*, sz. B. *Geldern* *Mária Anna Karolina*; Gr. *Demstrené*, sz. Gr. *Rindsmaul* *Antonia Therésia*; Gr. *Draskovichné*, sz. B. *Brudern* *Antonia*; Tolna özvegy Gr. *Festeticsné*, sz. *Szalabéri Horváth Erzsébet*; B. *Königsbrunné*, sz. B. *Königsbrun* *Mária Anna*; Gr. *Fáyné*, sz. Gr. *Forgács* *Antonia*; B. *Schröflné*, sz. Gr. *Olbramovitz* *Czayka* *Antonia*; Gr. *Spangeané*, sz. Gr. *Laplesnoye* *Josephina* *Hortesia*; Gr. *Khevenhiller - Metschné*, sz. Gr. *Seldern* *Mária*; Gr. *Gilleisné*, sz. Gr. *Atem* *Leopoldina*; Gr. *Sedlnitzkyné*, sz. Gr. *Wilczek* *Mária Anna*; Gr. *Des - Enfants - d' - Avernésné*, sz. *Wilczek* *Karolina*; Gr. *Lusanskyné*, sz. B. *Vreitfeld* *Therésia*; Gr. *Vétseyné*, sz. *Colson* *Amalia* *Karolina*; Gr. *Csákyné* sz. Gr. *Csáky* *kisaszszony*; Gr.

Greisbáchné, sz. Gr. Kotulinsky Mária Anna; Gr. *Pejacsevicsné*, sz. Bathyány Mária; Gr. *Schürfenbergné*, sz. Gr. Koreth Judit; Gr. *Khuenné*, sz. Gr. Viczay Károli; Gr. *Clam-Gallasné*, sz. Clari és Aldringen Josépha; özvegy Bárá *Bánfiné*, sz. Gr. Petky Antonia; B. *Bánfiné*, sz. B. Miske Therésia; Gr. *Kinskyné*, sz. B. Puteáni Therésia; Bárá *Bornemiszné*, sz. Bárá Bornemisza Rosália; Gr. *Serenyiné*, sz. Eötvös Aloysia.

* * *

Erdélyben Nagy Ajtai és Krasznay M. *Cserey-Farkas* Császári Királyi Kamorás Urat, méltóztatott kegyelmes Császáruk elő Felsége, az Erdélyi felkelt gyalogságnál Fő Strázsamesteri tulajdonságban tett megkülönböztetett szolgálatjáért és egyéb jeles érdemeiért, a' Cs. K. ármádiánál Fő Strázsamesteri characterrel kegyelmesen megjutalmaztatni.

* * *

A' Posonyi levelekben *Antal* ó Cs. K. Hercegségének, mint Fels. Urunk által az Országgyűlésnek bévégzésére kineveztetett 's az ő Felsége képét viselő Biztosnak, Május utolsó napján Posonyba lett leérkezése 's méltóságához illő fenyességgel lett fogadtatása frattatik-le. — Máj. 19-dikétől fogva 30-dikáig, a' 120, 121, 122, 123, és 124-dik. — Május' 31-dikén a' 125-dik, és Junius' 1-ső napján a' 126-dik 's utolsó ülését tartotta az Országgyűlés.

Rénusi Szövetség.

A' közönséges levelekben egy körülállásos tudósítás jött ki a' Drézdában a' koronás fejedelmek oda való megérkezésektől fogva Május 22-

dikéig közönségesen történt dolgok felől. Ezen tudósításnak nevezetesebb részei, és a' mellyek még a' mi újságainkban ki nem jöttek, ezek: —

Az Austriai Császár és Császárné ő Felsegek és a' Würzburgi Nagy Hertzeg' számára, a' Királyi kastélynak abban a' részében voltak a' szállások előre elkészítetve, a' hol Antal Királyi Hertzeg szokott lakni. Azon familiai nagy asztalnál, mellyet az ő Felsegek' megérkezése napján (Máj. 18-dikán) estve a' Szakszoniai Király a' maga palotájában adott, csak a' két Császári familiák, a' Westpháliai Királyné, és a' Szakszoniai Királyi familia, mind együtt 16 sze. mélyek ültek, ilyen rendel: A' két Császári pár a' tábla közepénél ült, úgy, hogy a' Napoleon Császár balja felől az Austriai Császárné, e' mellett annak mostoha leánya a' Frantzia Császárné, e' mellett ennek atyja Ferentz Császár, a' Napoleon Császár jobba felől pedig a' Szakszoniai Királyné, mellette a' Würzburgi Nagy Hertzeg, mellette Augusta Hertzegaszszony a' Szakszoniai Király' leánya, mellette Antal Királyi Hertzeg, azután Amalia és Mária Anna Királyi Hertzegaszszonyok ültek. A' Ferentz Császár ő Felsege balja felől következett a' Westpháliai Királyné, azután a' Szakszonia Király, 's tovább rendre Therésia Királyi Hertzegaszszony, Makszimilián K. Hertzeg, Mária, és végezetre Erzsébet K. Hertzegaszszonyok. A' fő Udvarnokok személyesen szolgáltak. A' tábla patkó formára volt felterítve. E' körül a' szolgálatot lévő udvarnokok' háta megett és előlről is, a' nézés végett bébótsáttatott fő aszszonyoságok és gavalérok, Ministerek, és egyebek állottak. Egy ol-

dal szobába muzsikáló kar volt. Czeremoniás pohár elköszönések nem voltak, valamint szintén ilyenkor szokásban lévő ágyúzás sem. A' vatsora 8 órától fogva 9 után egy fertályig tartott, melly után az egész úri társaság a' szála mellett lévő jádzó palotába ment-bé, a' már más alkalmatossággal említett világosításnak szemlélésére, melly az Albis hidja végénél volt. Innen a' ti. zenegyre egy fertálykor minnyájok önnön szállásaikra vissza tértek éjjeli nyúgodalomra. —

Május 19-dikén délelőtt, a' Frantzia Császár és Császárné ő Felseégeket is a' misén megjelenni és ott szemlélhetni reménlvén a' Dresdai közönség, a' Catholicum templom nagyon tele volt: de tsak az Austriai Császári Felsegek, a' Szakszoniai Király és Királyné, a' Würtzburgi Nagy Hertzeg, és Antal Szakszoniai K. Hertzeg jelentek-meg. A' kastélyban oly nagy tsendeség volt ezen idő alatt, hogy még tsak az ablakokban sem lehetett senkit látni. Délutáni 4 órakor sétálni mentek a' két Császárné ő Felsegek együtt, 8 lovas hintóban. A' hintót vadászokból, az Udvari fő lovászmesterből, pázsikból, és 20 Szakszóniai Királyi testőrző seregbéli vasasokból 's ezeknek tisztjeből álló sereg kísérte előlhátul. Ez nap estve minnyájan Napoleon Császárnál vatsoráltak a' Fels. uraságok, kinek magának van itt háztartása (konyhája). A' meghívás ugyan ebédről szóllott, hanem estvéli 8 órakor ültek asztalhoz.

Napoleon Császárnál minden nap audientzia van reggeli 9 órakor, mellyen a' Weimári, Koburgi, Meklenburgi, Schwerini és több más Hertzegi személyeken kívül a' Ministerek és Követek

szoktak jelen lenni. Ő Császári Felsége azonközben szüntelenül való munkálkodásban, most a' Neufchatei, majd a' Bassanói Hertzeggel, majd ismét a' Státustitoknok Miniszterrel Gróf. Darüval tölti idejét.

Minthogy a' felső Lausitzi útakat nagy szorgalmatossággal tsinálják, azt hozzák-ki némelyek belőlle, hogy a' Vistulai armádiáknak még mústrálásokra *Glogaun* által fogja venni útját Napóleon Császár.

Nagy Britonnia.

A' Párisi levelek szerint a' Minister Perceval gyilkosának *Billinghamnak* processusa elvégződött. Márczius 15-dikén állítatott ítélőszék eleibe. Véghetetlen nézők sokasága volt jelen a' szalában. A' bűnös 10 órakor a' rostély eleibe állítatván, panaszkodott, hogy bizonyos elvétellett írásait még vissza nem kaphata volna. A' Királyi Prokátor azt felelte, hogy azokra a' papirossakra szükség van az ítélőbíráknak megvilágosíttatása végett; hanem az ítélőszék asztalára lévén letéttetvé, elkérheti, a' mellyekre szükségét lenni gondolja. Az ő védelmezője azt mondotta, hogy ezen írásokat meg nem kaphatván, a' vádoltatottnak mentésigire el nem készülhetett — Azután valami írást adott által a' bíráknak, melly által azt iparkodott megmutatni, hogy *Billinghamnak* az esze már néhány esztendőktől fogva nem volna helyyin: és minthogy azok az emberek, a' kik ezt megbizonyíthatnák, meszsze laknak; tehát ő azt kívánja, hogy az ítélettétel addig, míg ezek a' bizonyságok kérdőre vonattathatóának, halasztassék el. — Az ítélő bírák ezen előre bocsátott beszédek

után a' szokott hitet letévén, a' vád felolvastott. Azután a' jelenlévő bizonyságok meghallgattak, 's ezek között is találtattak olyanok, a' kik azt mondták, hogy a' Bellingham esze el ment légyen. Végszetre maga Bellingham egy hosszú, zürzavarból álló beszédet mondott el, melyben a' Ministereket igazságtalansággal és kegyetlenséggel vádolta. Ennek végig halgatása után a' bírák egy oldalszobába mentek, 's valami 10 minúták múlva azt az ítéletet mondták, hogy a' vádoltatott, *feltett czéllal való gyilkosságot* tselekedett, melyhezképpest az ítélő szék őtet kötél által való megölettetésre ítélte. Az ő felakasztatása Május' 18-dikán véghezment.

Spanyol Amerika.

Végezte a' Veneczuelai új Respublika származása leírásának: —

Helyreállítván Miranda 1811-ben Augustusban Valencziába a' tsendességet, Respublikai előljárókat tévén bé, itt elegendő fegyveres népet hagyott őrizeten a' Gen. *Pales* vezérlése alatt, maga pedig vissza ment Karakkásba, hogy a' Kongressussal Korónak és Marakaibónak meghódoltatása eránt tanátskozzék. A' dolog azonközben, kétségkívül azért, hogy az új Státusnak pénz' dolgában fogyatkozása vólt, késedelmet szenvedett. Az alatt úgy nyilatkozott ki a' dolog, hog Valencziában a' tsendesség még nem igen erős lábakon állott. Az új Státus ellen nagy támadás ütötte ki magát, melynek a' nép, a' főbb lakosok, az őrzősereg, 's az Országlószék' háza őrállói közzül, sok ezeren részesei vóltak. Az Országlószéki háznak kőfal kerítésire Sept. 6 dikán

éjjel néhány ezer öszzeseküdtek reá rohantak, azon által hágtak, 's a' kapukat kitörték. A' Respublika hűségében megmaradott fegyveresek azonközben tsakugyan olyan bátran és álhatatosan viselték magokat, hogy a' támadók, minnekutánna valami 7 százan halva vagy sebesen közzülök elhuljottak vólna, visszszaverettettek, 's 200-nál többek elfogattattak. —

Ez a' történet a' Respublikánusokat nagyon felindította, 's arra adott alkalmatosságot, hogy az úgy nevezett Jakobinismus vagy terrorismus itt is módivá kezdett lenni. Ez a' Klub Hazai tudósításokat kezdett kiadni *Venezuelai Pátrióta* nevezet alatt, 's azt kezdette vítatni, hogy a' Respublikának nagyobb keménységgel való élésre van szüksége; az indulatokat minden módon felhevíteni, 's a' Kongressus tekintetét gyengíteni iparkodott. Annak némelly tagjait gyanússá tette, elfogattatásokat okozta, 's magát még a' törvényhozás dolgába is beléavatta. E'képpen mutatta ki magát a' Jakobinismus még az új világban is. —

Ennek a' Klúbnak befolyása alatt egészszen újra organizáltatott Valenczia. Minden régi Spanyol országból való lakosok ellen igen kemény eszközök vétettek elő. Az akkor Novemberben (1811-ben) Ámérikából Európába érkezett levelek szeréat, a' leg veszedelmesebb fejtelenség már nagy mértékben uralkodott; a' *contra-revolúziótól* méltán lehetett félni. A' békességes indulatú és tehetős emberek a' várost oda hagyván, falusi jószágaikra futottak ki. Ezek azok a' környülállások, mellyekből meg lehet magyarázni azt, hogy Miranda a' ki már külömben is idős

és beteges ember, 's a' ki Frantzia országban a' terrorismus ideje alatt sokkal többet szenvedett, hogy sem az e'féle vérengező világtól ne undorodott volna, magát ismét fére vonta, 's mintegy nyugodalomra lépett. —

Ezen időtől fogva az új Státus dolgában ismét nagy változások adták magokat elő. Úgy látszik, hogy ismét a' mértékletes rész hatalmasodott - el. A' múlt esztendő végén Decemberben egy hirdetést adott ki a' Kongressus, melly által mind azoknak, a' kik politikai vélekedéseikért számkivették, a' hazájokba való visszatérés ismét megengedett, ha a' törvények eránt való engedelmességre megesküsznek; a' közönséges kormányozás' dolga ismét a' maga útján folytatatik, sok visszaélések eltöröltetnek, iskolák és sok egyéb intézetek helyreállítatnak, az Inquisitio eltöröltetett, a' nyomtatásbéli szabadság, a' hit dolgát illető kevés megszorítatással, helyre állítatott, és a' Klúbról már szó sincsen. A' fi-nanziánis segíteni iparkodott a' Kongressus; a' pengő pénznek kivitetését szorosan megtiltotta, 's már tavaly Septemberben egy millió piaster papiros pénzt adott volt - ki. — (Már tehát Amérikába is el ment a' papiros pénz, a' honét oly sok milliókat érő ezüst és arany folyt egy pár száz esztendőök alatt Európába.) —

A' múlt Februáriusban ezen új Státusból Európábaérkezett levelek szerént, akkor már nem tsak Koró és Marakaibó, hanem a' több szomszéd tartományok is leg nagyobb tündességben és megelégedésben voltak. Minnyájok képviselőket küldötték volt a' Kongressusra, melynek márek.

kor 45 tagjai voltak, a' kik mind, igen alkalmas fejjű embereknek tartataknak lenni. —

Külső ellenségeire nézve is nem csak hogy maga is egészszen bátorságos lábakon látszott állani az új Státus; hanem még a' Mexikói insurgenseknek is segítséget küldött. A' szántásvetés, kézi szorgalmatoskodás, 's a' tudományok és mesterségek, szemlátomást való lépéseket tettek előfelé. A' katonáskodás és hazavédelmezés a' lakosoknak főbb indílatjokká lett, és az ifjak' nevelteetésének 's taníttatásának fundamentomosság tudománnyává tétetett. —

A' katonaságnak száma 20,000 emberre nevedett, a' melly fele részint a' fővárosban Karkkásban, fele részint pedig a' Respublika' több városaiban Kumanában, Barcellouában, Valenciában, Puerto-Cabellóban, Varinasban, 's a' többekben feküdt. Egyéberánt pedig minden férfitűnnek a' maga 16 esztendejétől fogva 40 esztendőjéig az insurgens vagy tartományi katonaság közzé kell tartozni. —

Mikor ezeket írták, már *Miranda* is még egyszer újokban' felelevenült volt. Januárius vége felé a' Respublika ármádiájának nagyobb részével ismét útnak indúlni készült, minthogy már most egész tengeri és szárazon való erejét Spanyol *Guyana* ellen akarta fordítani a' Respublika. Az ő szárazon való ereje *Angostura* felé nyomúlt, midőn ugyan azon időben az ő 20 hajókból álló expeditzióját, *Biddo* nevű Admirálisnak vezérlése alatt, Februárius 8-dikán *Trinidad* szigete mellett látták elevezni az *Oronokó* vize felé.

Az Északi egyesült Státusok után, mint az előbeszéllettekből minden látja, leg jobban meg

fundálta már magát ezen új világban a' *Venezuelai Státus*. Ennek már teljes hatalmú miniszterje is van az Északi Amerikai Országlószéknél. A' kereskedés és minden tekintetbéli egyetértés naponként nevededik közöttök. —

Minden környülállások azt mutatják pedig, hogy Buenos-Ayreshez és Mexikóhoz is nagy befolyása van az Északi Amerikai Státusoknak. A' Mexikói insurgensek egész bizodalommal láttatnak lenni az Északi Amerikai Státusoknak barátságok és oltalmazások eránt.

Itt tehát már csak az a' kérdés marad még most fenn, hogy hát az Európai két nagy Hatalmasságoctól, t. i. Angliától és Frantzia országoctól mit várhatnak jövődőre nézve ezek az Amerikai három Státusok, Mexikó, Venezuela, és Buenos Ayres, a' mellyekre t. i. a' magok fekvések szerént mintegy természeti módon oszlottak fel a' véghetetlen kiterjedésű Spanyol koloniák? Ezen kérdésre való megfeleelhetés végett szükség leszzen a' következőket megjegyezni: —

Mikor *Jósef Napoleon* a' Spanyol thronusra állt, eleintén tett némely lépéseket az eránt, hogy a' Spanyol koloniákat az anya országnál megtarthassa. Látni lehet ezt abból a' proklamációból, mellyet a' Buenos Ayresi akkori Vice-Király, *Liniers* nevű Frantzia, 1808-ban Augustus' 15-dikén, mihelyest a' Spanyol országi Királynak változása Kadiksból néki megíratott, közönségessé tévén, az új uralkodónak ügyét a' nép' szemei előtt leg szébb színekkel leírta, 's a' népet e'képpen intette: — „Ő Frantzia Felsége (úgy mond) javasolja' néktek, hogy tessenésségben maradjatok, jó hajlandóságotokat és

vitézsegeteket fenntartsátok; ő Felsége minden segedelmet ígér néktek a' mire szükségetek talál lenni; én már meg is írtam ő Felségének, hogy ti a' törvényes uralkodóhoz viseltető engedelmesség által magatokat mindenkor meg fogjátok külömböztetni, 's a' fegyvert és sereget háládatossággal fogjátok fogadni." — De nem soká az után kiűtött a' Spanyol országai insurrekció; a' *Sevillai Junta* mindent elkövetett, hogy a' Spanyol koloniákat a' maga részire hajthassa, 's e' képpen történhetett, hogy ezen koloniákban az új Spanyol országlószék eránt való, még tsak tsirájában lévő hajlandóság, nem soká egészszen elenyészett, a' függetlenség' tüzének szikrája elevenülni kezdett, 's végezetre egészszen lángot vetett. Az Király ügye mellől maga Liniers is az insurgensek' részire állott, de nem soká szomorú áldozatjává lett a' függetlenségnek. —

A' külömbkülömb-részeknek egymással való veszedelmes tusakodásaikat látván a' Frantzia és Madridi udvarok, magok sem iparkodtak többé előbbeni céljoknak elérésén, hanem igenbőltsen, önként fennállani engeték a' függetlenség' systemáját. Lehet ezt *Josef Napoleon*nak azon proklamátziójából látni, mellyet 1810 ben Martzius 22-dikén intézett az Ámerikai Spanyol koloniákhoz, arra intvén őket — „hogy, ha a' környülállások 's az ő határozások nékiek tsakugyan meg nem engednék egy ideig azt, hogy az anya Spanyol ország alatt megmaradjanak: tehát, mint jó és egymást szerető atyafiak magokat egyesítsék, 's hirdessék magokat szabadoknak és függetleneknek." — Ugyantsak az 1810-dik esztendőben történt, hogy midőn *Napkeleti Florida*

magát szabadnak lenni nyilatkoztatta, annak Elölülője *Rhea János*, Oktob. 10-dikén az Északi Amerikai egyesült Státusokhoz írván, mentségül a többek között e'képpen fejezte - ki magát: A' Frantzia Császár meghívta az Amerikai Spanyolokat, hogy függetlenné tegyék inkább magokat, mint sem a' Spanyol országai régi Országlószerk alatt maradjanak. Mitsoda fundamentoma legyen a' Floridai Elölülő szavainak, nem világos, de bizonyos az, hogy a' Párisi Monitör is több versben nyilatkoztatott ahoz hasonló gondolkodás módját.

Ennyiben áll a' mit még a' felöl tudhatunk, hogy a' Frantzia birodalomtól mit remélhessenek az Amerikai Spanyolok a' magok függetlenségekre nézve; a' mi Angliát illeti, 's a' mit ugyan ezen tárgyra nézve e'felöl tudunk, ennyiben áll:

Valamint Frantzia Ország megelegetett az Amerikai változásokkal, tsakhogy azok miatt a' Sevillai 's már most Kadikszii Junta a' maga hatalmát és a' Spanyol koloniákhoz való befolyását elveszesse: éppen úgy megelegetett ugyan azokkal Anglia is, tsakhogy Frantzia ország és a' Spanyol Országii új Országlói ház, a' magok Déli Amerikai birtokaikat elveszessék. Ezt mutatja a' Lord *Liverpool* által 1810 ben Septemberben Amerikára nézve kiadott hirdetés, melyben ezek fordulnak elő: — „Ö Nagy Britanniai Felsége semmi némű Akták által nem gondólja magát köteleztetni arra, hogy a' Spanyol Monarchiának egy részit a' másik ellen, elősegélje abban hogy melyiknek mitsoda gondolkodása legyen a' magoknak választandó országlás módjára nézve, tsakhogy a' magok törvényes (régii) Fejedelmeket

mindenik megesmérje, 's magát a' Frantzia birodalom' törvénytelenységének és tirannusságának ellene szegezze. Ő Britanniai Felsége minden előfordúlható veszekedésekben közbenjárásra ajánlja magát, mellyekben mindenkor az igazság és egyenesség szerént fog ítéletet tenni. Ő Felsége megesméri, hogy sem Karakkásnak sem más tartományoknak határozásaikba nem avathatja magát, tsakhogy a' fellyebb említett princípiumok szerént intézzék tselekedeteiket. Ehez képest minden Anglus alattvalóknak ajánlatik, hogy a' Spanyol tartományok eránt barátsággal vlseljék magokat, az Anglus Kormányozók pedig az ezen tartományokkal való kereskedést védelmezzék, akár esmerjék meg ezek a' Kadiksi Juntát akár ne."

Ezt a' hirdetést mint valami nagy győzedelmet úgy nézték a' Karakkásilakosok, 's azt 1810-ben Decz. 7-dikén mindenütt kihirdettették. A' Kadiksi Juntát ellenben ugyan ezen hirdetés igen megszomorította, a' melly ezen dologra nézve hosszas vetélkedést folytatott az Angliai Minisztériummal, mind addig, míg ez a' maga előbeni és már kihirdetett határozását megváltoztatta annyiban, hogy magát a' Spanyol Országi insurgens Kortések 's a' Déli vólt Spanyol koloniák között közbenjárónak ajánlotta. A' már gyanússá lett Kortések azonközben húzták halasztották a' dolgot, és kinyilatkoztatták, hogy el sem fogadják ezen közbenjáróságot addig, míg Anglia arra a' feltételre reá nem áll, hogy a' koloniákkal való össze békéltetődésnek fundamenta a' Kortéseknek megesmértetése leszen: abban az esetben pedig, hat. i. ezen közbenjárás"

nak semmi foganatja nem találna lenni, Anglia nem csak hogy az engedetlen tartományokkal való kereskedést azonnal félbeszakasztja, hanem azon is dolgozni fog, hogy ezek az engedelmes-ségre vissza téríttessenek.“ — Réá állott-é az Anglus Ministérium erre a' megalatsonyító felté- telre vagy nem, nem lehet tudni: csak annyit tudunk, hogy néhány hónapok múlva olyan nyi- latkoztatás jött ki a' Londoni udvari újságban, hogy Anglia résziről biztosok nevezettek légyen- ki, a' kik a' Kadiksi Juntával egyetértőleg a' Spanyol koloniákkal alkudozásba bocsátkozza- nak. —

Más felől az is bizonyos, hogy a' Ministeri résszel ellenkező Anglus újság levelek felette mér- gesen írtak az ő ministerjeiknek ezen lépések ellen: — „A' mi Országlószékünknek, úgy mond, telyességgel nem kellett volna ezt a' dolgot ma- gára vállalni. A' Nagy Britanniai politika azt kívánja, hogy mi a' déli Amerikaiak dolgát e- gészszen magára hagyjuk. Minden e'féle békél- tetésbéli próbatétel azt jelentené, hogy mi a' régi Spanyol Ország' szövetségesei vagyunk; ben- nünket gyanússá tenne; ennek semmit nem hasz- nálna, Angliának ellenben jövődre nézve sokat ártana. Ha a' Déli Amerikai nép szabaddá akar lenni, abban ötet senki meg nem fogja akadá- lyoztatni.“

De telyességgel nem is mutatja semmi kör- nyűlállás, hogy az Anglus Ministereknek való- ságos céljok lett volna ez a' közbenjárás. Sok hónapok teltek benne, míg az ő kinevezett biz- tosaik a' Portsmouthi kikötőhelyből még most

(1812-ben Aprilis 8-dikán) tsak Kadiks felé eleveztek, hogy ott a' Spanyol Országlószékkal a' dolgot felől tanátsot tartsanak. Az olta semmitnem olvastunk a' felől, hogy eleveztek - é Amerika felé vagy nem? De ha el mennek is oda, sokkal mélyebb gyökeret vert már a' Buenos - Ayresi, Meksikói, 's kiváltképpen a' Veneczuelai lakosok között a' függetlenség, hogy sem a' közbenjárásnak fogantját lehetne várni. Hogy az Anglusok ezen közbenjárásnak tsak a' hírével is ártottak magoknak, megtettzik onnét, hogy a' Veneczuelaiak azolta nemtsak hogy kedvezni kezdettek a' Frantzia prédáló hajóknak, hanem még azt is megengedték nékiek, hogy az elfogott Anglus hajókat hozzájuk bévihessék és ott eladhassák. }

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Ámerikai levelek szörnyű földindulásról emlékeznek, a' melly Mártzius' 26 dikán a' Karakkási vidékeken kegyetlenkedett. Karakkás és Le - Guyara városaikat nagyon meg rongálta. Néhány minutumok alatt tsak Karakkásban 17 templomok omlottak össze. Hasonló romlás ért sok magános házakat; azt erőssítik, hogy 14,000 emberek veszték - el. La - Guyarában kevés ház maradt fennálva; 1200 emberek temették azoknak omlásajk alá. A' Kongressusról azt írják, hogy ez éppen ekkor Valencziában lévén, megmenekedett ezen szerentséltenségtől.

P. D.